

РЭФЕРАТ

Завадскага Яўгена Ігаравіча

Тэма: Дзейнасць Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (1990–1994 гг.).

Ключавыя словы: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, парламент, народныя дэпутаты, апазіцыя, выбары, законатворчая дзейнасць.

Актуальнасць. У перыяд з 1990 па 1994 гг. вызначальнай палітычнай сілай у Беларусі з’яўляўся колішні парламент – Вярхоўны Савет. Дзякуючы яго працы, на мапе свету з’явілася незалежная Рэспубліка Беларусь. З гэтым парламентам таксама звязаныя першыя гады існавання незалежнай Беларусі. У сувязі з гэтым неабходна даць ацэнку дзейнасці Вярхоўнага Савета XII склікання: вызначыць яго структурны склад, выявіць умовы яго працы, прааналізаваць прынятыя ім нарматыўна-прававыя акты. На падставе гэтага павінна скласціся ўяўленне аб ролі Вярхоўнага Савета ў гісторыі Беларусі.

Мэта дыпломнай работы – паказаць дзейнасць беларускага парламента ў 1990–1994 гг. **Аб’ект** работы – Вярхоўны Савет Беларусі ў 1990–1994 гг. **Прадмет** работы – дзейнасць Вярхоўнага Савета Беларусі. **Метадалагічнай асновай** дыпломнай работы сталі прынцыпы аб’ектыўнасці, гістарызму, сістэмнасці і каштоўнаснага падыходу.

Асноўныя палажэнні, якія выносяцца на абарону. Вярхоўны Савет XII склікання – першы беларускі парламент, абраны на адносна свабодных выбарах. У ім, акрамя афіцыйных кандыдатаў – прадстаўнікоў дзяржаўнага апарату, упершыню, пачынаючы з 1938 г., калі прайшлі першыя выбары ў Вярхоўны Савет БССР, прысутнічала апазіцыя. Апазіцыя ў рэспубліканскім парламенце першай паловы 1990-х гг. была прадстаўленая, у першую чаргу, дэпутатамі Апазіцыі Беларускага народнага фронту, куды ўсяго ўваходзіла 27 народных дэпутатаў (каля 10% ад усяго колькаснага складу парламента).

Каб ацаніць гістарычную ролю Вярхоўнага Савета XII склікання, трэба даць характарыстыку прымаемым ім нарматыўна-прававым актам. Перш за ўсё, неабходна ўзгадаць Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце БССР ад 27 ліпеня 1990 г., Закон «Аб наданні статусу канстытуцыйнага закона Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР» ад 25 жніўня 1991 г., Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь ад 15 сакавіка 1994 г. Гэтыя дакументы паклалі пачатак Беларусі як суверэннай дзяржавы.

Структура і аб’ём дыпломнай работы. Дыпломная работа складаецца з уводзінаў, двух главаў, заключэння, спісу крыніцаў і літаратуры. Агульны аб’ём працы – 124 старонкі. З іх: спіс крыніц і літаратуры – 19 (175 найменняў), рэферат на беларускай, рускай і англійскай мовах – 4.

РЕФЕРАТ

Завадского Евгения Игоревича

Тема: Деятельность Верховного Совета Республики Беларусь (1990–1994 гг.).

Ключевые слова: Верховный Совет Республики Беларусь, парламент, народные депутаты, оппозиция, выборы, законотворческая деятельность.

Актуальность. В период с 1990 по 1994 гг. определяющей политической силой в Беларуси являлся тогдашний парламент – Верховный Совет. Благодаря его работе, на карте мира появилась независимая Республика Беларусь. С этим парламентом также связаны первые годы существования независимой Беларуси. В связи с этим необходимо дать оценку деятельности Верховного Совета XII созыва: определить его состав, выявить условия его работы, проанализировать принятые им нормативно-правовые акты. На основе этого должно сложиться впечатление о роли Верховного Совета в истории Беларуси.

Цель дипломной работы – показать деятельность белорусского парламента в 1990–1994 гг. **Объект** работы – Верховный Совет Беларуси в 1990–1994 гг. **Предмет** работы – деятельность Верховного Совета Беларуси. **Методологической основой** дипломной работы стали принципы объективности, историзма, системности и ценностного подхода.

Основные положения, которые выносятся на защиту. Верховный Совет XII созыва – первый белорусский парламент, избранный на относительно свободных выборах. В нём, кроме официальных кандидатов – представителей государственного аппарата, впервые, начиная с 1938, когда прошли первые выборы в Верховный Совет БССР, присутствовала оппозиция. Оппозиция в республиканском парламенте первой половины 1990-х гг. была представлена, в первую очередь, депутатами Оппозиции Белорусского народного фронта, куда всего входило 27 народных депутатов (около 10% от всего количественного состава парламента).

Чтобы оценить историческую роль Верховного Совета XII созыва, надо дать характеристику принятым им нормативно-правовым актам. Прежде всего, необходимо упомянуть Декларацию о государственном суверенитете БССР от 27 июля 1990 г., Закон «О придании статуса конституционного закона Декларации о государственном суверенитете БССР» от 25 августа 1991 г., Конституцию Республики Беларусь от 15 марта 1994 г. Эти документы положили начало Беларуси как суверенного государства.

Структура и объём дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, двух глав, заключения, списка источников и литературы. Общий объём работы – 124 страницы. Из них: список источников и литературы – 19

(175 наименований), реферат на белорусском, русском, английском языках – 4.

ABSTRACT

Zawadzki, Jauhien Iharawič

Theme: Activities of the Supreme Council of the Republic of Belarus (1990–1994).

Key words: the Supreme Council of the Republic of Belarus, the Parliament, the MPs, the opposition, elections, legislative activity.

Relevance. In the period from 1990 to 1994, the defining political force in Belarus was the former Parliament, the Supreme Council. Thanks to his work on the world map appeared the independent Republic of Belarus. This Parliament also associated the early years of independent Belarus. In this connection it is necessary to assess the activities of the Supreme Council of XII convocation: to determine its structural composition, to identify the conditions of his work, to perform adopted normative-legal acts. Based on this, it should have a picture of the role of the Supreme Council in the history of Belarus.

The aim of the diploma work is to show the activities of the Belarusian Parliament in 1990–1994. **The object** of the work is the Supreme Council of Belarus in 1990–1994. **The subject** of the work is activities of the Supreme Council of Belarus. **The methodological basis** of the diploma work was the principles of objectivity, historicism, systematic and value based approach.

The main provisions submitted for defense. The Supreme Council of XII convocation – the first Belarusian Parliament elected in relatively free elections. In addition to the official candidates of representatives of the state apparatus, for the first time since 1938, when the first elections to the Supreme Soviet of the BSSR, was attended by the opposition. The opposition in the national Parliament in the first half of the 1990s was presented in the first place, the deputies of the Opposition Belarusian popular front, which included a total of 27 MPs (about 10% of the total number of members of Parliament).

To assess the historical role of the Supreme Council of XII convocation, it is necessary to characterize those legal acts. First of all, you need to remember the Declaration of state sovereignty of the BSSR on 27 July 1990, the Law «On granting the status of a constitutional law of the Declaration on state sovereignty of the BSSR» on 25 August 1991, the Constitution of the Republic of Belarus of 15 March 1994. These documents marked the beginning of Belarus as a sovereign state.

The structure and scope of the diploma work. The diploma work consists of introduction, two chapters, conclusion, list of sources and literature. The total volume of the work is 124 pages. Of them: the list of sources and literature is 19 (175 items), essay on the Belarusian, Russian and English is 4.